

ΙΔΡΥΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΗΛΙΑ ΚΡΙΣΠΗ ΚΑΙ ΔΡ. Α. ΣΑΜΑΡΑ - ΚΡΙΣΠΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
PUBLICATIONS OF THE FOUNDATION

ΣΕΙΡΑ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ

Βασίλη Α. Δούβλη
Θεοδώρου Β. Κουτσούμπα

Νομικές Μελέτες επί θεμάτων Διεθνούς Εμπορικού Δικαίου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΔΙΠΛΩΜΟΥ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
Καθηγητή Πάνου Κωνσταντίνου Δ. Δρ. Α. Γεωργίου

ΝΟΜΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

*Νομικές Μελέτες
επί θεμάτων Διεθνούς Εμπορικού Δικαίου*

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ
ΑΘΗΝΑ - ΚΟΝΙΝΗ 2007

ΙΔΡΥΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
Καθηγητού Ηλία Κρίσπη & Δρ. Α. Σαμαρά -Κρίσπη

ΝΟΜΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΕΠΙ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ – ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2007

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Επισημαίνεται πάντως ότι κατά τον Ν. 2121/1993 και τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με τον Ν. 100/1975) απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

Αθήνα, 2007

ISBN 978-960-15-1888-6

- © **Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα**, Σόλωνος 69 – 106 79 Αθήνα
Τηλ.: 210 3615440 – 210 3618198 • Fax: 210 3610425
Στοά του βιβλίου: Πεσμαζόγλου 5 – 105 64, τηλ./Fax: 210 3217437
Κομοτηνή: Ν. Ζωΐδου 88 – 691 00, τηλ.: 25310/26323 – 33245
- © **Ant. N. Sakkoulas Publishers**, 69, Solonos Str. – 106 79 Athens – Greece
Tel.: 210 3618198 – 210 3615440 • Fax: 210 3610425
Stoa tou vivliou: 5, Pasmazoglou Str. – 105 64, Tel./Fax: 210 3217437
Komotini: 88, N. Zoidou Str. – 691 00, Tel.: 25310/26323 – 33245
- email: info@ant-sakkoulas.gr • www.ant-sakkoulas.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγικό σημείωμα	9
<i>B. A. Δούβλη</i> , Οι τάσεις ενοποίησης του περιουσιακού δικαίου και ο ρόλος του εμπορικού δικαίου	11
<i>Θ. Β. Κουτσούμπα</i> , Ηλεκτρονικό εμπόριο – Νομικοί προβληματισμοί στα πλαίσια εφαρμογής των κοινοτικών και εθνικών ρυθμίσεων	41

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

στις μελέτες του παρόντος δημοσιεύματος

Με ιδιαίτερη ευχαρίστηση, το ΙΔΡΥΜΑ αποφάσισε αρμοδίως και σύμφωνα με την, περί του σκοπού αυτού, ρύθμιση του άρθρου 2 του Οργανισμού του, να δώσει στην δημοσιότητα δύο εξαιρετικές μελέτες, που και διακρίνονται ιδίως για την πρωτοτυπία τους και την κριτική «διάθεση», με την οποία οι συγγραφείς εξετάζουν τα επί μέρους θέματα των βασικών αντικειμένων των μελετών αυτών. Πράγματι, πρέπει να τονισθεί ότι το αντικείμενο εκατέρας των μελετών αυτών, συνδέεται με πρόσφατες σχετικώς εξελίξεις/πρόοδο στο πεδίο του δικαίου και, συνεπώς, της νομικής επιστήμης, πράγμα, που, ως είναι γνωστό (και φανερό), σημαίνει ότι η κατ' έκταση και βάθος εξέταση –με επιτυχία– των «νέων φαινομένων και τάσεων», έχει ως προϋπόθεση συγγραφείς με ισχυρή φαντασία και τόλμη – προσόντα, που διαθέτουν οι δύο συγγραφείς, όπως αμέσως αντιλαμβάνεται ο αναγνώστης.

Η μελέτη του καθηγητή κ. Β. Δούβλη εξετάζει την τάση να επιβληθεί και καθιερωθεί νέος κλάδος στην επιστήμη του δικαίου, φερόμενος ως «περιουσιακό δίκαιο», ο «πυρήνας του οποίου συμπυκνώνεται στην ιδιοκτησία επί πραγμάτων και αϋλων αγαθών». Έτσι, ο νέος επιστημονικός κλάδος δικαίου, κατ' ανάγκη, θα αντλήσει «κανόνες» τόσο από το ιδιωτικό δίκαιο (κυρίως από το εμπορικό, αλλά και από το ενοχικό και εμπράγατο δίκαιο), όσο και από το δημόσιο δίκαιο (ιδίως, από το δικονομικό, αλλά και από το διοικητικό δίκαιο). Άλλωστε, νέοι κλάδοι στην επιστήμη του δικαίου γεννώνται, βασικά, με «απόσπαση και αυτονόμηση» κανόνων από καθιερωμένους κλάδους, όπως, για παράδειγμα, το εργατικό δίκαιο «επήρε» τη θεμελιώδη ύλη του από το αστικό (ενοχικό) δίκαιο (σύμβαση εργασίας), το τραπεζικό δίκαιο, από το εμπορικό, το φο-

ρολογικό δίκαιο, από το διοικητικό κλπ. Η βαθμιαία ανάπτυξη του περιουσιακού δικαίου να φέρει σε προσέγγιση το common law με το (ρωμαϊκογενές) continental law.

Η μελέτη του διδάκτορα νομικής κ. Θ. Κουτσούμπα, αναφέρεται κυρίως και πρωτίστως στο καινούργιο «φαινόμενο», προϊόν της ραγδαίας, προοδευτικά εξελισσόμενης τεχνολογίας, δηλαδή στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Όλα τα σχετικά ζητήματα είναι, βασικώς, πρωτότυπα –και δυσχερή–, η δε σχετική δυσχέρεια μεγαλώνει, καθώς η πρακτική εξέλιξη του αντικειμένου είναι ραγδαία. Η μελέτη του κ. Θ. Κουτσούμπα, πρωτότυπη και «αναλυτική», εξετάζει, μεταξύ άλλων, την Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπ' αριθ. 2000/31 (Προεδρικό Διάταγμα 131/2003), για το ηλεκτρονικό εμπόριο, καθώς και το άρθρο 49 της Ιδρυτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνθήκης, που καθιερώνει, κατ' αρχήν, την αρχή της ελεύθερης διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών. Ιδιαίτερος χρήσιμα –και, βεβαίως, ενδιαφέροντα– είναι όσα εκτίθενται στην μελέτη και όσον αφορά την λεγόμενη «κοινωνία της πληροφορίας».

Το Ίδρυμα
Διεθνών Νομικών Μελετών